

Delta i debatten, skriv til oss!

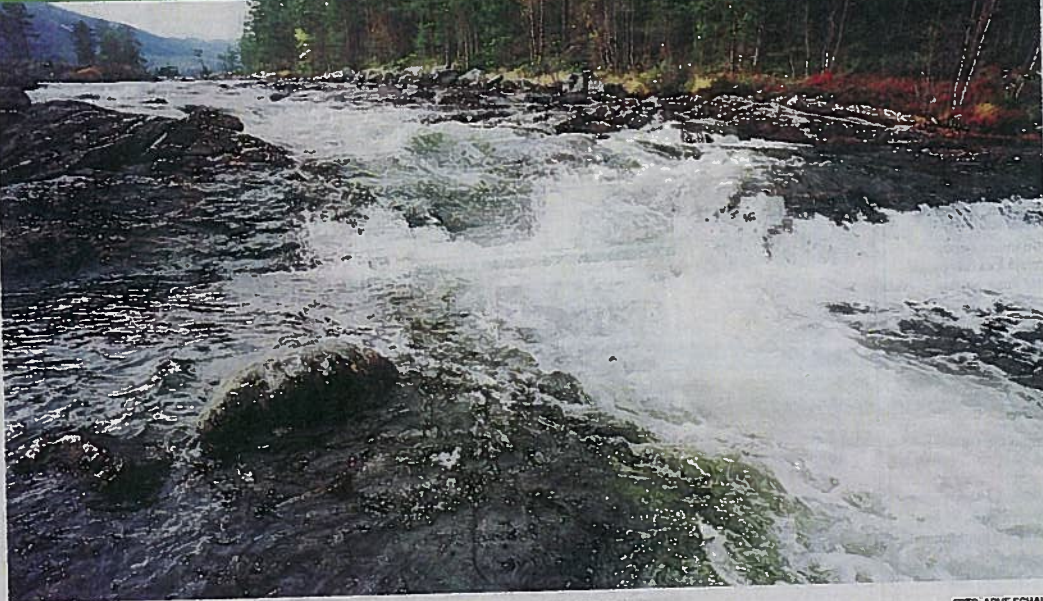
Send ditt innlegg til debatt@nasjonen.no. Innlegg kan også sendes pr. post til

Nasjonen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Mer konvoluttan «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

Kronikk: Max 5000 tegn med mellomrom. Leserinnlegg: Max 2500 tegn med mellomrom. Kan bestille kronikker honoreres.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendt stoff og til å publisere det elektronisk.

KRONIKK

Nedbør: Potensialet for miljøforbedring kan være stort med bare litt økt vannføring i elvene.

FOTO: ARVE SCHAUG

Klimakraft og glad laks

Klimaendringene gir mer nedbør i Norge. Dette regnvannet kan komme både kraftprodusentene og fisken til gode.

Vannkraften har bidratt til industrireisning, arbeidsplasser og velstand. Klimaendringene gjør at vi verdsetter denne fornybare og utslippsfrie kraften enda mer, men ingen kraftproduksjon er uten miljøkostnader. Norge har fremdeles mange gamle vannkraftverk som ikke tar hensyn til naturmiljøet i tråd med dagens kunnskap og forventninger.

Undervels har vi lært mye om kraftutbyggingens konsekvenser for naturmiljøet, og hvordan håndtere disse miljøutfordringene stadig bedre. Til ny vannkraft stilles det miljøkrav for å kombinere kraftproduksjon med en miljøtilpasset vannføring som opprettholder liv i og omkring elven. Forskning og erfaringer om miljøbasert vannføring har gitt oss kunnskap som gjør det mulig å tilpasse vannføringen gjennom året og døgnet, noe som bedrer situasjonen for både laks og kraftproduksjon.

FORBEDRING

«Nå er det mulig å rette opp gamle synder. Vilkaene for de tidlige vannkraftkonsesjonene, som mange steder har ført til tørre elver, skal revideres.»

Klimaendringene gir økende nedbør. I elver som i dag er tørrlagte kan denne nedbøren fordeles fornuftig, slik at vi både øker den klimavennlige kraftproduksjonen og får livskraftige vassdrag der fisken kommer tilbake.

Nå er det mulig å rette opp gamle synder. Vilkaene for de tidlige vannkraftkonsesjonene, som mange steder har ført til tørre elver, skal revideres. To tilsynelatende uforenelige målsettinger skal oppfylles.

Revisjonen gir mulighet til å sette moderne miljøvilkår og benytte oppdatert kunnskap om hvordan ta vare på miljøet, akkurat som i nye konsesjoner. Potensialet for miljøforbedring kan være stort med bare litt økt vannføring i elvene. Dette vil samsvare med de miljøforventningene dagens samfunn har til naturtilpasset kraftproduksjon.

Samtidig må vi søke etter muligheter for å opprettholde eller utvide produksjonen av klimavennlig vannkraft i vassdrag som allerede er regulert. Opprustning av turbiner og vannveier nevnes ofte som en mulig løsning, noen ganger i kombinasjon med en miljøtilpasset utvidelse av reguleringene.

Samtidig med disse revisjonene gjennomføres en ny og helhetlig vannforvaltning i Norge. Bakgrunnen er vanddirektivet som skal sikre en bærekraftig vannforvaltning i hele Europa. Vannkraftrevisjonene skal samordnes med de nye vannforvalt-

ningsplanene som utarbeides som resultat av vanddirektivet. Økt kunnskap om miljøtilstanden i vann bedrer grunnlaget for å ta de rette og mest kostnadseffektive beslutningene om miljøtiltak. Vi får nye muligheter til å utvikle løsninger som kombinerer hensynet til naturmiljøet med behovet for vannkraftproduksjon.

Mulighetene for vesentlige miljøforbedringer handler primært om de eldste vannkraftverkene. Samtidig er Norge blitt våtere de siste tiårene. Data fra Meteorologisk institutt viser at gjennomsnittlige nedbørstall for hele landet har økt jevnt siden 1950-tallet. I perioden 2000-2008 regnet det 15,5 prosent mer enn i perioden 1950-1959. Klimaprognosene tilsier også at økningen vil vedvare i flere tiår.

Vannkraftverkene mottar altså i dag betydelig større tilsig enn det som ble lagt til grunn den gang de fikk konsesjon. Jo eldre ett vannkraftanlegg er, jo mer tilsig har det fått i forhold til det som var utgangspunktet når utbyggingen skjedde. Potensialet for å bruke en andel av dette nye vannet til å bedre miljøet er derfor størst nettopp i de gamle anleggene, altså der behovet er størst.

Når det søkes om og gis konsesjon, vurderes vannkraftanlegget som økonomisk lønnsomt i forhold til de nedbørsmengdene som var forventet. Fordelingen av nedbøren, magasin kapasitet og dimensjoneringen av vannkraftverkene avgjør hvor mye av det økte tilsig

som nå kan nyttiggjøres til økt kraftproduksjon. Mer vann betyr i hovedsak større produksjon og inntjening for mange kraftprodusenter, sett i forhold til forventningen da beslutningen om å investere ble tatt. Det er rimelig at samfunnet avklarer hvordan dette økte tilsiget skal fordeles mellom naturmiljøet og fornybar energi.

Det vil være viktig å prioritere økte miljøhensyn i vassdrag der potensialet for miljøforbedring er stort, og der miljøkvalitetene er størst. Det vil ikke være realistisk å få tilbake vannføring overalt. Økt vannføring bør som regel prioriteres i hovedelva og ikke i de mindre bekkeinntakene, men løsningene må utredes fra sted til sted.

Arbeidet må sees i sammenheng med mulighetene som ligger i å optimalisere miljøbasert vannføring, teknisk opprustning og miljøtilpasset utvidelse. Her ligger muligheten til å finne kreative vannføringsløsninger som kan sikre oss både mer klimavennlig kraftproduksjon og mer livskraftige vassdrag med gladere laks. Direktoratet for naturforvaltning (DN) vil invitere vannkraftbransjen til et konstruktivt samarbeid for å vurdere hvordan dette økte tilsiget kan fordeles fornuftig ut i fra en helhetsvurdering mellom miljø- og krafthensyn.

Janne Solle, Direktør i Direktoratet for naturforvaltning

KYRJEVAL

Kva slags kyrkje vil du ha?

Kyrkjevalet er eit konkret høve for kyrkja sine medlemmer til å vere med og prege kyrkja si vidare utvikling. Svært mange av oss har oppfatningar om kyrkja og kyrkja sitt arbeid. Ved å nytte røysteretten din kan du som medlem vere med og påverke saker både på lokalt og sentralt nivå i kyrkja.

Ved å påverke samansettinga av kyrkja sine organ, er du og med å påverke kyrkja sitt arbeid i ditt nærmiljø. Soknerådet tek avgjerder på vegner av soknet og har ansvar for det lokale kyrkjelydsarbeidet som trusopplæring, omsorgsarbeid og kyrkjemusikk. Mange stadar er kyrkjelydane sentrum for eit viktig lokalt engasjement, som igjen er med på å legge rammer for eit godt lokalmiljø. Bispedømerådet er mellom anna ansvarleg for å tilsette prestar i kyrkjelydane. Medlemene av bispedømeråda utgjer og Den norske kyrkja sitt øvste organ – Kyrkjemøtet.

Valkortet som alle røysteføre kyrkjemedlemmer har motteke er ein invitasjon til deltaking i valet. I valkortutdøringa finn du informasjon om kvar, når og korleis du kan røyste. Meir om kandidatane som står på val finn du på kyrkjeval.et.no. Val til sokneråd og bispedømeråd finn stad same dag som Stortingsvalet. Alle medlemmer i Den norske kyrkja over 15 år har røysterett ved valet. Dei fleste stadar vert soknerådsvalet arrangert som eit vanleg fleirtalsval. Kandidatane på røystesetelen er sett opp i prioritert rekkefølge. Her kan du som veljar både kumulere namn, føre på nye namn, stryke namn eller endre rekkefølga på namn. Valet til bispedømeråd/Kyrkjemøtet føregår som preferanseval, og her er kandidatane på røystesetelen sett opp alfabetisk. Du som skal røyste skal då rangere inntil fem kandidatar, ved å sette eit kryss på røystesetelen i kolonnen for «mitt førsteval», eit i kolonnen for «mitt andreval» osv.

Vi oppmodar deg som er medlem til å nytte røysteretten din den 14. september. Di deltaking er viktig, di røyst kan avgjere!

Sissel Vartdal, prosjektleiar for Kyrkjevalet 2009, Kyrkjerådet